

XI. foglalkozás

Schengen és a szabadság térsége

1. A tananyag szerkezete

A schengeni együttműködés

A schengeni együttműködés jelenlegi keretei

A schengeni információs rendszer (SIS)

A szabadság térségének kialakítása

A belső határokon a határellenőrzés megszüntetése

A schengeni külső határ ellenőrzése és a közös vízumpolitika

A közös menekültügy kialakítása

Közös bevándorláspolitikai

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét:

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 670-686. o.

Általános megjegyzés: az írásos anyagban szereplő jogesetek neveit nem kell megjegyezni, kivéve a kiemelt, idézettel szereplő jogesetek neveit!

3. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

schengeni térség, schengeni vívmányok, schengeni információs rendszer, figyelmeztető jelzések, a szabadság térsége, FRONTEX, határellenőrzési kódex, vízumkódex, vízum, menekült, kiegészítő védelem, átmeneti védelem, idegenrendészet, kiutasítás, kitoloncolás, dublini rendszer, EURODAC információs rendszer

4. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

- Mit jelentett "a harmadik pillér közösségiesítése"?
- Milyen szabályozási területeket fog át a "szabadság térsége"?
- Az információcsere jelentősége és keretei a schengeni rendszerben.
- Az uniós közös vízumpolitika jellemzői.
- A dublini rendszer funkciója a közös menekültpolitikán belül.
- Mely területeken valósult meg jogharmonizáció az idegenrendészetben?

5. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Z.-t az amszterdami repülőtér (Hollandia) tranzit zónájában őrizetbe vették, mert hamis úti okmánnal utazott. Z. nem uniós állam állampolgára. Az illetékes büntetőbíróság 2011. június 21-én két hónap szabadságvesztésre ítélte hamis úti okmány birtoklása miatt. Z-t azonnali hatállyal kiutasították Hollandia területéről, és a szabadságvesztés letöltését követően 2011. augusztus 5-én kitoloncolási őrizetbe került. Z-nek nem biztosítottak lehetőséget az ország önkéntes elhagyására, azon indok alapján, hogy esetében megvalósult a közrend veszélyeztetése, mert elítélték Hollandiában bűncselekmény elkövetése miatt.

A harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i

2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének vonatkozó része a következőképpen szól:

7. cikk (1) A kiutasítási határozat a (2) és (4) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül megfelelő, hét naptól harminc napig terjedő határidőt állapít meg az önkéntes távozásra. A tagállamok nemzeti jogszabályaikban előírhatják, hogy ilyen határidőt kizárólag az érintett harmadik országbeli állampolgár kérelme alapján biztosítanak.....

...

(4) Amennyiben fennáll a szökés veszélye, vagy ha a jogszerű tartózkodás iránti kérelmet elutasították, mivel az nyilvánvalóan megalapozatlan volt vagy azt csalárd módon nyújtották be, továbbá amennyiben az érintett személy veszélyezteti a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot, a tagállamok eltekinthetnek az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapításától, vagy hét napnál rövidebb határidőt is megállapíthatnak.

Az ügy fellebbezés nyomán az államtanácshoz került (*Raad van State*), mely előzetes döntést kezdeményezett az Európai Bíróságnál. A feltett kérdések elsősorban arra irányultak, hogyan értelmezhető az irányelvben foglalt "veszélyezteti a közrendet" fordulat.

a) Önmagában már azzal veszélyezteti-e a közrendet a tagállamban jogellenesen tartózkodó nem uniós polgár, ha őt a nemzeti jog alapján bűncselekmény elkövetése miatt elítéli a nemzeti bíróság?

b) Lényeges-e az, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet jogerős-e vagy sem?

c) A közrendet veszélyezteti-e pusztán az, ha egy ilyen külföldit csak gyanúsítják bűncselekmény elkövetésével?

d) A konkrét ügy más tényei és körülményei is (a büntetett cselekmény súlyossága, jellege, az időmúlás) számítanak-e a közrend veszélyeztetésének megállapítása során, (vagy azt önmagában igazolja az elítélés, illetve a gyanúsítás)?

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

X. tunéziai állampolgár, aki 1989-ben született Németországban. 1995-ben Tunéziába költözött. A tunéziai érettségét követően, jelentkezett a dortmundi műszaki egyetemre, ahová fel is vették. X. többször nyújtott be hallgatói vízum iránti kérelmet, hogy részt vehessen a felsőfokú képzésben. E kérelmeket elutasították. A vízum kiadását megtagadó utolsó határozat azon alapult, hogy korábban gyenge tanulmányi eredményeket ért el, gyenge a német nyelvtudása, valamint a képzés és a szakmai tervei között nincs kapcsolat. X. megtámadta a megtagadó határozatot azzal, hogy tanulmányai alatt majd németországi lakóhellyel rendelkező apja tartja el. A német bíróságon a vita azon folyt, hogy a megtagadó határozatban foglalt indokok alapján megtagadható-e a vízum kiadása.

A harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcsere, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló, 2004. december 13-i 2004/114/EK tanácsi irányelv a beutazás feltételeiről a következőképpen rendelkezik:

6. cikk (1) Az a harmadik országbeli állampolgár, aki a beutazása engedélyezését a 7–11. cikkben megállapított valamely célból kérelmezi:

a) a nemzeti jogszabályok által meghatározott, érvényes úti okmányt kell bemutatnia. A tagállamok megkövetelhetik, hogy az úti okmány érvényességi ideje kiterjedjen legalább a tervezett tartózkodás időtartamára;

b) amennyiben a fogadó tagállam nemzeti jogszabályai szerint kiskorú, a tervezett tartózkodásra vonatkozó szülői engedélyt kell bemutatni;

c) valamennyi olyan kockázatra kiterjedő egészségbiztosítással kell rendelkeznie, amely ellen az érintett tagállam állampolgárai általában biztosítottak;

d) nem lehet olyan személy, aki a közrendre, a közbiztonságra vagy a közegészségre veszélyesnek minősül;

e) a tagállam kérésére igazolnia kell, hogy leróta az irányelv [20.] cikke szerinti kérelem eljárási díját.

...

7. cikk [a hallgatókra vonatkozó további feltételek]

A 6. cikkben meghatározott általános feltételek mellett, a beutazása engedélyezését tanulmányi célból kérelmező harmadik országbeli állampolgárnak a következő feltételeket is teljesítenie kell:

a) tanulmányok folytatása végett felsőoktatási intézménybe felvételt nyert;

b) a tagállam által kért módon igazolja, hogy tartózkodása során rendelkezni fog a megélhetésének, tanulmányai folytatásának és visszautazásának költségeihez szükséges anyagi fedezettel. ...

c) a tagállam kérésére igazolnia kell, hogy a folytatandó tanulmányokhoz kellő nyelvismerettel rendelkezik;

d) a tagállam kérésére igazolnia kell, hogy az intézmény által kirótt díjakat befizette.

a) A harmadik állam állampolgárának alanyi joga keletkezik-e a tagállam területén való tartózkodásra, ha teljesíti a 6-7. cikkben foglalt feltételeket, vagy a tagállam hatóságainak van lehetősége további feltételeket támasztani? Legyen figyelemmel arra, hogy irányelvről van szó.

b) Ha a tagállamnak van lehetősége további feltételeket támasztani, mire terjedhet ki ezeknek a köre, tekintettel az irányelv általános céljára?

c) Az irányelv 7. cikk c) pontjára is figyelemmel, meg lehet-e a tagadni a tanulmányi vízum kiadását, ha az egyetemre felvett hallgató az intézmény által szervezett, a külföldieknek szóló nyelvi képzésen kíván részt venni (0. évfolyam)?

d) A német hatóságok által kifejtett indokok, melyekkel megtagadták a vízum kiadását, megállhatnak-e a bíróság előtt?

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

K. szír állampolgár 2014. március 3-án nemzetközi védelmet kért Svédországban. Az EURODAC rendszer kimutatta, hogy K. 2013. május 14-én már kért ilyen védelmet Szlovéniában. A svéd hatóság ennek alapján kérte a szlovén hatóságokat, hogy vegyék vissza K-t. Szlovénia elfogadta a megkeresést a visszavétel iránt. A svéd hatóság elutasította K. tartózkodási engedély iránti kérelmét és a nemzetközi védelem (menekültstátusz megadása) iránti kérelmét, és határozott, hogy az érdekeltet átadja Szlovéniának. K. azon az alapon támadta a határozatot, hogy az első menedékkérelmét követően három hónapot meghaladó időtartamra elhagyta az uniós tagállamok területét, (amit azzal bizonyított, hogy az útlevelében szerepel egy libanoni beléptető pecsét 2013. július 20-i keltezéssel).

Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ("*Dublin III rendelet*") 18. és 19. cikkének vonatkozó része a következőképpen szól:

18. cikk Az e rendelet szerint felelős tagállam köteles:

...

b) a 23., 24., 25. és 29. cikkben megállapított feltételek mellett visszavenni azt a kérelmezőt, [akinek a kérelme vizsgálat alatt áll, és egy másik tagállamban nyújtott be kérelmet], vagy aki tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik egy másik tagállam területén;

...

19. cikk (2) A 18. cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségek megszűnnek, amennyiben a felelős tagállam egy kérelmező [...] átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés esetén bizonyítani tudja, hogy az érintett személy legalább három hónapra

elhagyta a tagállamok területét, kivéve, ha az érintett személy a felelős tagállam által kiadott érvényes tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezik.

Az első albekezdésben említett távollétet követően benyújtott kérelmet új kérelemnek kell tekinteni, ami a felelős tagállam meghatározására vonatkozó új eljárást tesz szükségessé.”

a) A rendelet 19. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezés megszünteti a korábban, a kérelem elbírálásáért felelős tagállam kötelezettségeit. A háromhónapos távollétet viszont nem Szlovénia, mint felelős tagállam bizonyította, hanem az érintett személy, sőt Szlovénia egy második nyilatkozattal is megerősítette, hogy visszaveszi a külföldit. Mindez kizárja a 19. cikk alkalmazását az ügyben?

b) Bizonyítja az útlevelelben a pecsét a legalább háromhónapos távollétet? Ki az akinek bizonyítani kell ebben az esetben?

c) A svéd bírósági eljárásban hivatkozhat-e az érintett külföldi a háromhónapos távollétre, mint az átadás akadályára, annak ellenére, hogy ez pusztán két tagállam közötti kötelezettségeket határoz meg? Számít-e az valamit ebben a tekintetben, hogy a rendelet a menedékkérőnek hatékony jogorvoslatot biztosít az őt érintő, átadásra vonatkozó határozattal szemben a következők szerint:

27. cikk (1) A kérelmezőnek ... joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslatához, amelyet bírósághoz vagy törvényszékhez tény- vagy jogkérdésben benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.

XII. foglalkozás

A biztonság és jog térsége

1. A tananyag szerkezete

Igazságügyi együttműködés büntetőügyekben

Jogforrások

Szabályozási minimumok

Szervezeti keretek

Rendőrségi együttműködés

Igazságügyi együttműködés polgári és kereskedelmi ügyekben

A polgári eljárásjogi harmonizáció szükségessége

A döntéshozatali rend

Elsődleges és másodlagos uniós jogforrási háttér

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét:

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 687-699. o.

Ajánlott olvasmány: EUR-Lex hivatalos honlapja:

- A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés: <https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/2303.html>
- Rendőrségi együttműködés: <https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/2304.html>
- Igazságügyi együttműködés polgári ügyekben: <https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/2302.html>

3. Az alapítószerződések és másodlagos jogforrások releváns rendelkezései

EUMSZ 67. cikk

(1) Az Unió egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget alkot, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait. [...]

(3) Az Unió a bűncselekmények, a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedésekkel, valamint a rendőri, az igazságügyi és az egyéb, hatáskörrel rendelkezőhatóságok koordinációjára és együttműködésére irányuló intézkedésekkel, továbbá a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése és – amennyiben szükséges – a büntetőjogszabályok közelítése révén a biztonság magas szintjének garantálásán munkálkodik.

(4) Az Unió – különösen a polgári ügyekben hozott bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvével – megkönnyíti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.

EUMSZ 68. cikk

Az Európai Tanács meghatározza a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belüli jogalkotási és operatív programok tervezésére vonatkozó stratégiai iránymutatásokat.

EUSz 12. cikk

A nemzeti parlamentek tevékenyen hozzájárulnak az Unió jó működéséhez azáltal, hogy:

c) a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség keretében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 70. cikkével összhangban részt vesznek az uniós politikák e területen való végrehajtását értékelő eljárásokban, és [...] részt vesznek az Europol politikai ellenőrzésében, valamint az Eurojust tevékenységének értékelésében.

A biztonság térsége - Igazságügyi együttműködés büntetőügyekben, rendőrségi együttműködés

EUMSZ 87. cikk

(1) Az Unió rendőrségi együttműködést alakít ki, amelyben részt vesz a tagállamok valamennyi hatáskörrel rendelkező hatósága, köztük a tagállamok rendőrségei, vámhatóságai és a bűncselekmények megelőzésére és felderítésére szakosodott egyéb bűnüldöző szolgálatai.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapíthat meg a következőkre vonatkozóan:

- a releváns információk összegyűjtése, tárolása, feldolgozása, elemzése és cseréje,
- az állomány képzésének támogatása, valamint együttműködés az állomány egymás közötti cseréje, a felszerelések használata és a kriminalisztikai kutatások terén,
- a szervezett bűnözés súlyos formáinak felderítésére vonatkozó közös nyomozási technikák.

(3) A Tanács különleges jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapíthat meg az e cikkben említett hatóságok közötti operatív együttműködésre vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

EUMSZ 276. cikk

[...] az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel egy tagállam rendőrsége vagy más bűnüldöző szolgálata által végrehajtott intézkedések érvényességének vagy arányosságának, illetve a közrend fenntartásával és a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlásának felülvizsgálatára.

EUMSZ 67. cikk

(3) Az Unió a bűncselekmények, a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedésekkel, valamint a rendőri, az igazságügyi és az egyéb, hatáskörrel rendelkező hatóságok koordinációjára és együttműködésére irányuló intézkedésekkel, továbbá a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése és – amennyiben szükséges – a büntető jogszabályok közelítése révén a biztonság magas szintjének garantálásán munkálkodik. [...]

EUMSZ 82. cikk

(1) Az Unióban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, és magában foglalja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítését a (2) bekezdésben és a 83. cikkben említett területeken.

Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapít meg, amelyek célja:

- a) a bírósági ítéletek és határozatok minden formájának az Unió egészén belüli kölcsönös elismerését biztosító szabályok és eljárások megállapítása,
- b) a tagállamok közötti joghatósági összeütközések megelőzése és rendezése,
- c) a bírák, ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak képzésének támogatása,
- d) a tagállamok igazságügyi vagy annak megfelelő hatóságai közötti együttműködés megkönnyítése a büntetőeljárások keretében és a határozatok végrehajtása terén.

(2) Amilyen mértékben az a több államra kiterjedő vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében szükséges, az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvekben szabályozási minimumokat állapíthat meg. E szabályoknak figyelembe kell venniük a tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségeket.

E szabályozási minimumok a következőkre vonatkoznak:

- a) a bizonyítékok tagállamok közötti kölcsönös elfogadhatósága,
- b) a személyek jogai a büntetőeljárásban,
- c) a bűncselekmények sértettjeinek jogai,
- d) a büntetőeljárás egyéb olyan külön vonatkozásai, amelyeket a Tanács határozatban előzetesen ilyenként határozott meg; az ilyen határozat elfogadásakor a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

Az ebben a bekezdésben említett szabályozási minimumoknak az elfogadása nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a személyek számára magasabb szintű védelmet biztosító intézkedéseket tartsanak fenn, vagy vezessenek be. [...] négy hónapon belül, egyet nem értés esetén, és ha legalább kilenc tagállam megerősített együttműködést kíván létrehozni az adott irányelvtervezet alapján, ezek a tagállamok ennek megfelelő bejelentést tesznek az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak. Ebben az esetben a megerősített együttműködés folytatására vonatkozóan az Európai Unióról szóló szerződés 20. cikke (2) bekezdésében, illetve e szerződés 329. cikke (1) bekezdésében előírt felhatalmazást megadottnak kell tekinteni, és a megerősített együttműködésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

EUMSZ 83. cikk

(1) Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvekben szabályozási minimumokat állapíthat meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan az olyan különösen súlyos bűncselekmények esetében, amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva a több államra kiterjedő vonatkozásúak, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapokon nyugodjék.

Ezek a bűncselekményi területek a következők: terrorizmus, emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása, tiltott kábítószer-kereskedelem, tiltott fegyverkereskedelem, pénzmosás, korrupció, pénz és egyéb fizetőeszközök hamisítása, számítógépes bűnözés és szervezett bűnözés.

A bűnözés alakulásának függvényében a Tanács határozatban egyéb bűncselekményi területekről állapíthatja meg, hogy azok megfelelnek az e bekezdésben meghatározott feltételeknek. Erről a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Ha valamely harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó területen az Unió politikájának eredményes végrehajtásához elengedhetetlen a tagállamok büntetőügyekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése, irányelvekben szabályozási minimumokat lehet megállapítani e területen a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan. A 76. cikk sérelme nélkül az ilyen irányelveket ugyanazon rendes vagy különleges jogalkotási eljárás keretében kell elfogadni, mint amely szerint az említett harmonizációs intézkedéseket elfogadták.

(3) Amennyiben a Tanács valamely tagjának megítélése szerint valamely (1) vagy (2) bekezdésben említett irányelvtervezet büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy az irányelvtervezetet terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben a rendes jogalkotási eljárást fel kell függeszteni. A kérdés megvitatását

követően és konszenzus elérése esetén az Európai Tanács a felfüggesztéstől számított négy hónapon belül a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely megszünteti a rendes jogalkotási eljárás felfüggesztését. Ugyanezen határidőn belül, egyet nem értés esetén, és ha legalább kilenc tagállam megerősített együttműködést kíván létrehozni az adott irányelvetervezet alapján, ezek a tagállamok ennek megfelelő bejelentést tesznek az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak. Ebben az esetben a megerősített együttműködés folytatására vonatkozóan az Európai Unióról szóló szerződés 20. cikke (2) bekezdésében, illetve a szerződés 329. cikke (1) bekezdésében előírt felhatalmazást megadottnak kell tekinteni, és a megerősített együttműködésre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

A jog érvényesülésén alapuló térség – Igazságügyi együttműködés polgári ügyekben

EUMSZ 81. cikk

(1) Az Unió a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyek tekintetében igazságügyi együttműködést alakít ki, amely a bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul. Ennek az együttműködésnek a keretében olyan intézkedések is elfogadhatók, amelyek célja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapít meg – különösen, ha ez a belső piac megfelelő működéséhez szükséges –, biztosítandó a következőket:

- a) a bírósági és bíróságon kívüli ügyekben hozott határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése és azok végrehajtása,
- b) a bírósági és bíróságon kívüli iratok határokon túlra történő kézbesítése,
- c) a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetősége,
- d) együttműködés a bizonyításfelvétel terén,
- e) az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés,
- f) a polgári eljárások zökkenőmentes lefolytatását gátló akadályok megszüntetése, szükség esetén a tagállamokban alkalmazandó polgári eljárásjogi szabályok összeegyeztethetőségének előmozdításával,
- g) alternatív módszerek kidolgozása a jogviták rendezésére,
- h) a bírák, ügyészek és az igazságszolgáltatási alkalmazottak képzésének támogatása.

[...]

4. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

TREVI együttműködés, megerősített együttműködés, Tamperei program, Hágai program, Stockholmi program, Europol, Cpol, OLAF, Eurojust, Európai Igazságügyi Atlasz, ECRIS.

5. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

- a) Melyik szerződésben jelenik meg elsőként a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozásának célkitűzése?
- b) Milyen intézmények jelentik a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében az együttműködés szervezeti kereteit?
- c) Legalább hány tagállam részvétele mellett dönthet a Tanács a megerősített együttműködés engedélyezéséről?
- d) Határozza meg a rendőrségi együttműködés általános jellemzőit!
- e) Határozza meg röviden, hogy milyen feladatot lát el az Eurojust, az Európai Igazságügyi Hálózat (polgári és büntető ügyekben) és az OLAF!

- f) Milyen jogterületek szabályozására születtek másodlagos uniós jogforrások a polgári igazságügyi együttműködés területén?
- g) Milyen jogterületet szabályoz a Brüsszel IA. rendelet?
- h) Milyen jogterületet szabályoz a Róma I. rendelet?
- i) Milyen jogterületet szabályoz a Róma II. rendelet?
- j) Miért van jelentősége a meghozott másodlagos jogforrások mellett is az e területre vonatkozó klasszikus nemzetközi szerződéseknek?

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

L. D. B. magyar állampolgárt a Landesgericht Wiener Neustadt (bécsújhelyi regionális bíróság, Ausztria) a 2016. január 8-án kelt jogerős ítéletével nagyobb értékű dologra elkövetett betöréses lopás kísérletének vétsége miatt 14 hónap szabadságvesztésre ítélte. Az említett bíróság ítéletét nyilvános tárgyaláson hozta, ahol a vádlott személyesen, de előzetes letartóztatásban jelen volt. Védekezésében védő segítette, anyanyelvét tolmács útján gyakorolhatta.

Ugyanez a bíróság a magyar Igazságügyi Minisztériumnak megküldte a L. D. B.-vel szemben hozott ítéletet. Az Igazságügyi Minisztérium a német nyelvű iratokat továbbította a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Szombathelyi Törvényszékre a külföldi ítélet érvényének elismerésére irányuló eljárás lefolytatása végett a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény (Nbjt.) 46-48. §-a alapján. Ez a bíróság a továbbított iratokat megvizsgálta, magyar nyelvre lefordította.

Az Nbjt. értelmében a külföldön hozott ítélet magyarországi érvényének elismeréséhez az eljáró nemzeti bíróság feladata, hogy az elítélt személy által elkövetett bűncselekményeket – a külföldön már elbírált tényálláshoz kötötten – a magyar Büntető Törvénykönyv szerint – akár más nemű, mértékű büntetés formájában – újra meghatározza, de a bíróság által megállapított büntetés nem lehet hosszabb a külföldi bíróság által kiszabott büntetés tartamánál.

Az említett elismerésre irányuló különleges eljárás lefolytatása után a magyar bűnügyi nyilvántartásban a hazai elismert bűncselekmények és büntetés kerül feltüntetésre, a korábbi elítélésnek az esetleges új, Magyarországon lefolytatandó jövőbeli büntetőeljárás keretében való figyelembevétele érdekében. A jövőben az így elismert ítélet például megalapozhatja e személy visszaesőkénti besorolását.

a) Milyen bűnügyi együttműködésben ismert elvek merülnek fel a fenti eset kapcsán? Nevezzen meg egy-egy uniós jogforrást, amelyben ezen elvek megtalálhatók!

b) Mely nyilvántartások megtekintése javasolt a Szombathelyi Törvényszék számára annak a ténynek az ellenőrzésére, hogy:

- a terheltet az osztrák bíróság valóban elítélte,
- a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása folyamatban van-e?

c) Értelmezhetőek-e az EUMSZ 67. és 82. cikkének rendelkezései úgy, hogy azok kizárják a nemzeti jogszabályon nyugvó, a külföldi ítélet érvényének hazai transzformálására irányuló nemzeti büntetőeljárás lefolytatását, különösen azon terhelt vonatkozásában, akinek a büntetőügyét a külföldi ítélettel az Európai Unió egy másik tagállamának nemzeti bírósága már jogerősen és véglegesen elbírálta?

d) A bűnügyi együttműködés elvei és a Tanács 2008. július 24-i 2008/675/IB kerethatározata fényében – vajon összeegyeztethető-e a magyar bűnügyi jogsegélyről szóló törvény 46-48. §-ig terjedő szabályozáson nyugvó eljárás, amely ténylegesen nem a határozat végrehajtására, hanem annak jövőbeli büntetőeljárásokban való figyelembevételének megalapozására irányul?

2008/675 kerethatározat az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről

3. cikk (3) A más tagállamokban hozott korábbi büntetőítéleteknek az (1) bekezdésben előírtak szerinti figyelembevétele nem járhat a korábbi büntetőítéleteknek vagy a végrehajtásukkal kapcsolatos határozatoknak az új eljárást folytató tagállam általi megváltoztatásával, visszavonásával vagy felülvizsgálatával.

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

A litván állampolgárságú Inga Rinau és a német állampolgárságú Michael Rinau 2003. júliusában kötöttek házasságot, lakóhelyük Bergfeldben (Németország) volt. Lányuk, Luisa Rinau 2005. január 11-én született. A Rinau házastársak 2005 márciusától külön élnek, a lányuk, Luisa az anyjánál maradt. Ekkor került benyújtásra a házasság felbontása iránti kereset a német járásbíróság előtt.

I. Rinau, miután M. Rinau engedélyezte számára, hogy lányával két hétre külföldre utazzon nyaralni, 2006. július 21-én lányával, Luisával elhagyta Németországot, Litvániába ment, azonban jelenleg is tartózkodik.

Eközben a német járásbíróság 2006. augusztus 14-én Luisa felügyeleti jogát ideiglenesen az apára bízta. A német másodfokú bíróság 2006. október 11-én elutasította I. Rinau fellebbezését, és helybenhagyta a járásbíróság határozatát.

M. Rinau 2006. október 30-án a litván járásbírósághoz fordult, hogy elérje gyerekének Luisának Németországba való visszavitelét, hivatkozva az 1980. évi Hágai Egyezményre és a szülői felügyeleti jogról szóló uniós rendeletre. Ez a bíróság a 2006. december 22-i határozatával elutasította ezt a kérelmet. Ezt a határozatot M. Rinau ügyvédje átadta a német központi hatóságnak, amely azt a német járásbíróságnak továbbította. Ezen átadást követően a litván központi hatóság elküldte az említett határozat német fordítását.

A másodfokú litván bíróság 2007. március 15-én megváltoztatta a járásbíróság határozatát, és elrendelte a gyermek Németországba való visszavitelét, azonban 2007. április hónapban hozott végzésében felfüggesztette ezen határozatának végrehajtását. Amint azt a tárgyaláson kifejtették, a 2007. március 15-i határozat végrehajtását többször felfüggesztették.

Időközben a német járásbíróság a 2007. június 20-i ítéletével felbontotta a Rinau házastársak házasságát, Luisa felügyeleti jogát pedig véglegesen M. Rinau számára ítélte. Továbbá elrendelte, hogy I. Rinau a gyermeket küldje vissza Németországba, és bízza M. Rinau felügyeletére. Az eljáró német bíróság a visszaküldés elrendelése során, a szülői felelősségre vonatkozó határozatok elismeréséről szóló uniós rendelet alapján, olyan igazolást állított ki, amely szerint határozata az Unió más tagállamaiban is további vizsgálat nélkül elismerendő és végrehajtandó. A másodfokú német bíróság 2008. február 20-án elutasította I. Rinaunak az említett ítélettel szembeni fellebbezését, helybenhagyta az ítéletet Luisa felügyelete vonatkozásában és megállapította, hogy I. Rinau köteles a gyermeket visszavinni Németországba. Inga Rinau ezután a litván bíróságoktól kérte a német bíróság határozata végrehajtásának megtagadását.

a) Milyen elvek játszanak fontos szerepet az igazságügyi együttműködés területén?

b) Milyen szempontokat kell figyelembe venni annak eldöntésekor, hogy melyik bíróság határozatát kell végrehajtani?

c) Milyen feltételek mellett minősül egy gyermek elvitele jogellenesnek? Mely szülőnél helyezhető el ilyenkor a gyermek?

d) Milyen eljárásban bírálható el a fenti ügy? Részletesen mutassa be ezen eljárás jellemzőit!